

Uit de Bussumse Historie

Sporen van Werk II

Fort Werk IV is bij veel Bussumers bekend, alhoewel er ook velen zijn die niet weten waar dat is. Het is links van !Spant. Maar waar zijn I, II en III? Sterker! Er is ook een Werk V geweest. Van die vier werken is bijna niet meer terug te vinden. Een belangrijke reden daarvoor is dat het aarden schansen waren zonder muren of opstallen. Van Werk I zijn vanuit de lucht enige contouren te zien bij de Koedijk vlak bij de Hilversumse Meent. Van Werk III en Werk V, wat kleine vleugelwerken van Fort Werk IV waren, is bij de viaduct bij station Bussum Zuid, resp. de

verdiepte A1 bij de Gooische Boer niets meer over. Alle grond/aarde is verzet.

Van Batterij of Werk II, dat ook wel 'Vooruit Bussum' werd genoemd, is onlangs wat in de grond gevonden. Tussen de achterzijde van de Squashhal bij Sportcentrum/zwembad De Zandzee en het laatste rechte stuk van de Nieuwe 's Gravelandseweg richting Franse Kampweg, staat tussen de struiken een paal die 20 cm boven de grond uitkomt. Het is één van de limiet-/grenspalen waarmee de gebiedsgrenzen van militaire objecten werden aange-

geven. Het is een hardstenen paal van 30 bij 30 cm. In de steen staat O (van Min. v. Oorlog) en het cijfer 2. In het trottoir voor Nieuwe 's Gravelandseweg 59 is de bovenzijde van paal O 8 te zien, die waarschijnlijk de toegangsweg naar het Werk markeerde. Deze paal werd in 1975 door J. Belonje beschreven. O2 en O8 zijn de enige zichtbaar achtergebleven sporen van dit defensiewerk. Althans: voor zover bekend; reacties van lezers zijn welkom!

De vijf werken zijn omstreeks 1870 gebouwd en ze vormen met hun schootvelden een halve cirkel op 2 km afstand van de Vesting Naarden. De werken I, IV en V lagen overigens toen op het grondgebied van Hilversum. Gelijk met het opheffen van de Vesting als onderdeel van de

Paal O2.

Waterlinie in de jaren '20 werden ook deze werken opgeheven. Door de moderne wapens kon de Vesting

geen positieve bijdrage meer leveren aan de verdediging van ons land. Er kon toen weer in steen gebouwd worden in de tot dan verboden kringen rond de werken.

TEKST: KLAAS OOSTEROM MET DANK AAN HENNY VAN RENES EN JAAP VAN WELSEN

Paal O8. FOTO'S KLAAS OOSTEROM

Batterij no 2 met links de Nieuwe 's Gravelandseweg omstreeks 1905 (Grote Historische topografische Atlas. Uitg. Nieuwland 2005)

 **Historische Kring
Bussum**

Huizerweg 54 - 1402 AD Bussum
Telefoon 035 691 29 68
www.historischedkringbussum.nl
hist.kring.bussum@planet.nl